

ประโยค ป.ธ. ๖

แปล มคอเป็นไทย

สอบ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๙

๑.วามโนติ ชงฆวามโน วา กฏีวามโน วา อุภยวามโน วา ฯ ชงฆวามนสฺส กฏีโต ปฏุจาย เหฏจิมกาโย รสโส โหติ อุปริมกาโย ปริปุณฺโณ ฯ กฏีวามนสฺส กฏีโต ปฏุจาย อุปริมกาโย รสโส โหติ เหฏจิมกาโย ปริปุณฺโณ ฯ อุภยวามนสฺส อุภปิ กายา รสสา โหนติ เยสํ รสสตุตา ภูตานํ วีย ปริวฏฺโหม มหา- กุจฉิมภุสทิสํ อตฺตภาโว โหติ ตํ ติวิมปิ ปพฺพาเซตฺตํ น วฏฺฏติ ฯ คลคณฺทีติ ยสฺส กุมภณฺทํ วีย คเล คณฺโท โหติ ฯ เทสนามตฺตเมว เจตํ ฯ ยสฺมี กิสฺมิณฺจ ปน ปเทเส คณฺเฑ สติ น ปพฺพาเซตฺตํ ฯ ตตฺถ วินิจฺฉโย น ภิกฺขเว ปณฺจหิ อาพา- เธหิ ญฺญูโร ปพฺพาเซตฺตํ โหติ เอตฺถ วุตฺตนเยเนว เวทิตฺตํ ฯ ลกฺขณาทกฺสาหต- ลิขิตเกสฺส ยํ วตฺตพฺพํ ตํ น ภิกฺขเว ลกฺขณาทตฺตํ อทิสํ วุตฺตเมว ฯ สิปฺพีติ ภารปาโท วุจฺจติ ฯ ยสฺส ปาโท ฐโล โหติ สยฺชาตปฺพีโก ชโร โส น ปพฺพาเซตฺตํ ฯ ยสฺส ปน น ตาว ชรภาวํ คณฺหาติ สกฺกา โหติ อุปนาหํ พนฺธิตฺวา อุทกอาวาญฺเฐ ปเว- เสตฺวา อุทกวาฬิกาย ปฺปเรตฺวา ยถา ลีรา ปณฺณายนฺติ ชงฺฆา จ เตนนาฬิกา วีย โหติ เอวํ มิลาเปตฺตํ ตสฺส ปาทํ อีทิสํ กตฺวา ตํ ปพฺพาเซตฺตํ วฏฺฏติ ฯ สเจ ปฺน วทฺธติ อุปสมฺปาเทเนตฺตานปิ ตถา กตฺวา อุปสมฺปาเทตฺตํ ฯ ปาปโรคฺติ อริสภคณฺทรปิตฺต- เสมฺหกาสสาสาทิสฺส เยน เกณฺจิ โรเคน นิจฺจาตุโร อเตกัจฉโรโค เชคฺจุจฺเณ อมนาโป อยมฺปิ น ปพฺพาเซตฺตํ ฯ (สมนฺตปาสาทิกาย นาม วินยฺฏจกา ตติโย ภาโค/หน้า ๑๐๓ - ๑๐๔)

๒. อถ เลนํ อติขุททกํ สัมปปมาณํ น โหติ สีมา อุปริเยว โหติ เหฏฺฐา
 น โอตรติ ฯ สเจ ตโต อุปทฺตํ ภิชฺชิตฺวา สามํ ปตติ สัมปปมาณํ สเจ โหติ พหิ
 ปตติํ อสีมา ฯ อปตติมฺปน ยถิ สัมปปมาณํ สีมา โหติเยว ฯ ชนฺทสสีมา นิจฺจตฺตฺวา
 โหติ ตํ ปุเรตฺวา อุจฺจวตฺตํ กโรนฺติ สีมาเยว ฯ สีมาย เคหํ กโรนฺติ สัมมจฺจเมว
 โหติ ฯ สีมาย ปกฺขรณํ ชนฺนฺติ สีมาเยว ฯ โอโฆ สีมมณฺทลํ โอตฺตฺริตฺวา คจฺจนฺติ
 สีมมัลเก อฏฺฐํ พนฺธิตฺวา กมฺมํ กาทํ วฏฺฐติ ฯ สีมาย เหฏฺฐา อุมฺมกฺคณฺทํ โหติ
 อิทธิมา ภิกฺขุ ตตฺถ นิสิตฺติ ฯ สเจ สา นทํ ปจฺมํ คตา สีมา ปจฺจนา พทฺธา กมฺมํ น
 โกเปติ ฯ อถ ปจฺมํ สีมา พทฺธา ปจฺจนา นทํ คตา กมฺมํ โกเปติ ฯ เหฏฺฐาปจฺจิตฺเล
 จิตฺโต ปน โกเปติเยว ฯ สีมมัลเก ปน วฏฺฐรฺกฺโข โหติ ตสฺส สาชา วา ตโต นิคฺคต-
 ปาโรโห วา มหาสีมาย ปจฺจิตฺลํ วา ตตฺถ ชาตฺรฺกฺขาทีนํ วา อาหจฺจ ติฏฺฐติ มหาสีมํ
 โสเชตฺวา วา กมฺมํ กาทพฺพํ เต วา สาชาปาโรหา ฉินฺหิตฺวา พหิฏฺฐกา กาทพฺพา ฯ
 อนาหจฺจจิตฺตสาชาทีสุ อารุพฺพภิกฺขุ หตฺถปาลํ อาเนตพฺโพ ฯ เอวํ มหาสีมาย ชาต-
 รฺกฺขสฺส สาชา วา ปาโรหา วา วุตฺตณฺเยนเนว สีมมัลเก ปติฏฺฐาติ ฯ วุตฺตณฺเยนเนว
 สีมํ โสเชตฺวา กมฺมํ กาทพฺพํ ฯ เต วา สาชาปาโรหา ฉินฺหิตฺวา พหิฏฺฐกา กาทพฺพา ฯ
 สเจ สีมมัลเก มฺเม กยิรฺมานเณ โกจิ ภิกฺขุ มัลลกสฺส อนฺโต ปวิสิตฺวา เวหา-
 สณฺจิตฺตสาชาย นิสิตฺติ ปาธา วสฺส ภูมิตฺตา โหนฺติ นีวสณฺปาธูปนํ วา ภูมํ ผุสฺติ
 กมฺมํ กาทํ น วฏฺฐติ ฯ ปาเท ปน นีวสณฺปาธูปนญจ อุกฺขิปาเปตฺวา กาทํ วฏฺฐติ ฯ
 อิถญฺจ ลกฺขณํ ปุริมนฺเยนปี เวทิตพฺพํ ฯ (สมนฺตปาสาทิกาย นาม วินยฏฺฐกถา ตติโย
 ภาค/หน้า ๑๒๘ - ๑๒๙)

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

ประโยค ป.ธ. ๖

แปล มคธเป็นไทย

๑. คนมีขาสั้นก็ดี มีบันเอวสั้นก็ดี คนสั้นทั้ง ๒ ส่วนก็ดี ชื่อว่าคนเตี้ย ๆ สำหรับคนขาสั้น กายท่อนล่างตั้งแต่บันเอวลงมา สั้น กายท่อนบนบริบูรณ์ ๆ สำหรับคนบันเอวสั้น กายท่อนบนตั้งแต่บันเอวขึ้นไป สั้น กายท่อนล่างบริบูรณ์ ๆ สำหรับคนสั้นทั้ง ๒ ส่วน กายทั้ง ๒ ท่อน สั้น เพราะกายทั้ง ๒ ส่วนสั้น ร่างกายจึงกลมคล้ายหม้อกะพุงใหญ่ เหมือนร่างกายภูตทั้งหลาย ไม่ควรบวชให้คน ทั้ง ๓ ประเภทนี้ ๆ ที่คอแห่งผู้ใด มีพอกดังลูกฟัก ผู้นั้น ชื่อว่าคนคอกพอก ๆ ก็คำนี้ เป็นเพียงเทศนาเท่านั้น ๆ แต่เมื่อมีพอกที่ส่วนใดส่วนหนึ่ง ก็ไม่ควรบวชให้ ๆ วินิจฉัยในคำว่า คลคณฺธิ นั้น พึงทราบตามนัยที่กล่าวแล้วในคำนี้ว่า น ภิกฺขเว ปญฺจหิอาพาธเหติ ฌฺญโจ ปพฺพาเซตพฺโพ (ดูกรภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้ถูกอาพาธ ๕ อย่างถูกต้องแล้ว ไม่ควรบวชให้) คำที่จะพึงกล่าวในคนมีรอยแผลเป็น (คนถูกสักหมายโทษ) คนถูกเขียนด้วยหวายและคนถูกเขียนไว้ (ถูกออกหมายจับ) ข้าพเจ้าได้กล่าวไว้แล้ว ในชื่อว่า น ภิกฺขเว ลกฺขณาทโต เป็นต้นนั้นแล ฯ

คนมีเท้าเป็นตุ่ม ท่านเรียกว่า คนตีนปุก ฯ เท้าของผู้ใดอูมเกิดเป็นตุ่มแข็ง ผู้นั้นไม่ควรบวชให้ ฯ แต่เท้าของผู้ใด ยังไม่ทันจับแข็ง ซึ่งสามารถจะผูกเครื่องรัดแข้งไว้ในหลุมน้ำเอาทรายเปียกน้ำกลบให้เต็ม ให้เหยียวยุบลงจนเส้นเอ็นปรากฏ และแข้งเป็นเหมือนกระบอกน้ำมัน จะทำเท้าของผู้นั้นให้เป็นเช่นนั้นแล้วบวชให้เขา ควรอยู่ ฯ ถ้าตุ่มนั้นแข็งขึ้นอีก แม้เมื่อจะให้อุปสมบท พึงทำอย่างนั้นแล้วจึงให้อุปสมบท ฯ คนกระสับกระส่ายเป็นนิสัย เป็นโรครักษาไม่หาย น่ารังเกียจ ไม่น่าชอบใจ ด้วยโรคอย่างใดอย่างหนึ่ง ในบรรดาโรคจิตสัตตวทวาร โรคกาม โรคดี โรคเสมหะ โรคไอ และโรคหืด เป็นต้น ชื่อว่าคนมีโรคเรื้อรัง แม้บุคคลนี้ก็ไม่ควรบวชให้ ฯ

๒. ถ้าถ้าเล็กเกินไป ไม่ได้ขนาดสีมา เป็นสีมาเฉพาะข้างบนเท่านั้น ไม่หยั่งลงไปถึงข้างล่าง ๑ ถ้าพื้นที่สีมา พังตกลงไปเองครึ่งหนึ่ง จากภูเขามีสถณาดังฟังพานู้นั้น ถ้าได้ขนาดสีมา ย่อมเป็นสีมา ส่วนที่ตกลงไปข้างนอก ย่อมไม่เป็นสีมา ๑ ส่วนที่ไม่ตกลงไป ถ้าได้ขนาดสีมา ก็ยังคงเป็นสีมาอยู่นั่นเอง ๑

ชั้นตสีมาเป็นพื้นที่ลุ่ม ชนทั้งหลาย พุณณชตสีมานั้น ทำให้มีพื้นที่สูงขึ้น คงเป็นสีมานั่นเอง ๑ ชนทั้งหลายสร้างเรือนในสีมา เรือนนั้น เป็นอันอยู่ในสีมาด้วย ๑ ชนทั้งหลายขุดสระ ในสีมา สีมานั้น ก็คงเป็นสีมาอยู่นั่นเอง ๑ ห้วงน้ำไหลท่วมมณฑลสีมาไป จะผูกแควทำสังฆกรรมในย่านสีมา ก็ควร ๑ แม่น้ำมีอุโมงค์อยู่ภายใต้สีมา ภิกษุผู้มีฤทธิ์นั่งในแม่น้ำมีอุโมงค์นั้น ๑ ถ้าแม่น้ำนั้น มีอยู่ก่อน สีมาผูกทีหลัง ไม่ยังกรรมให้เสีย ๑ ถ้าผูกสีมาก่อน แม่น้ำมีทีหลัง ภิกษุนั้นย่อมยังกรรมให้เสีย ๑ อนึ่ง ภิกษุผู้อยู่ภายใต้พื้นแผ่นดิน ย่อมยังกรรมให้เสียเหมือนกัน ๑

กัณฑ์ไทรย้อย มีอยู่ในย่านสีมา กิ่งแห่งต้นไทรนั้น หรือย่านไทรที่ยื่นออกจากต้นไทรนั้น อยู่จรดพื้นแผ่นดินแห่งมหาสีมาก็ดี จรดต้นไม้ที่เกิดในมหาสีมานั้นเป็นต้นกัณฑ์ พึงชำระมหาสีมาให้หมดจดแล้วจึงทำการ หรือพึงตัดกิ่งและย่านไทรเหล่านั้นเสีย กระทำให้อยู่ภายนอกก็ได้ ๑ ภิกษุผู้ขึ้นไปบนกิ่งไม้ที่อยู่ไม่จรดกันเป็นต้น ควรนำมาเข้าหัตถบาธ ๑ ด้วยประการอย่างนั้น กิ่งแห่งต้นไม้ที่เกิดในมหาสีมาก็ดี อย่างไรก็ดี ย่อมตั้งอยู่ในย่านสีมา ตามนัยที่กล่าวแล้วนั้นแล ๑ พึงชำระสีมาให้หมดจดแล้ว ตามนัยที่กล่าวแล้วนั้นแล แล้วจึงทำการ ๑ หรือพึงตัดกิ่งและย่านไทรเหล่านั้นเสีย กระทำให้อยู่ภายนอกก็ได้ ๑ ถ้าว่า เมื่อสงฆ์กำลังทำการในย่านสีมา ภิกษุบางรูปนั่งอยู่บนกิ่งไม้ที่ทอดอยู่บนอากาศ ยื่นเข้าไปในย่านสีมา เท้าของเธอถึงภาคพื้นกัณฑ์ ผ่าหุ่หรือผ่าห่มของเธอถูกภาคพื้นกัณฑ์ จะทำการไม่ควร ๑ แต่จะให้เธอยกเท้าทั้ง ๒ และผ่าหุ่หรือผ่าห่มขึ้นเสียแล้วทำการ ควรอยู่ ๑ อันลักษณะนี้ บัณฑิตพึงทราบแม้ตามนัยก่อน ๑

พระธรรมธีรราชมหามุนี โอนมคุโณ วัดปากน้ำ...เฉลย.

สนามหลวงแผนกบาลี...ตรวจแก้.